

Нæ уидæттæ, нæ Ир, нæ бæстæ

Патриотизмы бындуртæ фидардæр кæнгæйæ

Дзылæтæн сæ сæр сæ кой ссис ацы тæссаг низы тыхæй, кæцырдæм цы кæной, сæхи, сæ бинонты дзы куыд бахизой — уыдæттæ сты æппæты вазыгджындæр фарстытæ... Раст уыцы рæстæг, нæ разагъды лæгтæ — Паддзахон Думæйы депутаттæ арф ныхъхъуыды кодтой Дыккаг Дунеон хæсты фæуды бон раивыныл.

Уайтагъд афидар кодтой закон, уымæй Дыккаг Дунеон хæсты фæуд бæрæг кæнын 2 сентябрæй рахастой 3 сентябрæм. Ныр, дам, историон бындуртæ æмæ патриотон æууæлтæ фæфидардæр уыдзысты. Документимæ сразы сты сенатортæ дæр, æрмæстдæр иугай адаймæгтæ уыцы хуыддæг растыл нæ банымæдтой. Уæрæсейы Президенты цур адамы барты тыххæй советы разамонæг Валерий Фадеев фыстæг арвыста Федерацийы Советы Сæрдар Валентинæ Матвиенкомæ, ома, 3 сентябр у Беслæны æвирхъау фыдбæллæхы амæттæгты мысыны сау бон.

Фыстæджы ма ис ахæм хатдзæг дæр: "...мысæн бонтæ фидар кæныны уынаффæтæ хъуамæ уой адамы иугæнæг, хицæн сæ ма кæной... Хæстон Намысы бон 3 сентябрæм кæй рахастой, уый нæ бамбардзысты, уыцы æвирхъау террористон фыдбылызы чи фæмард, уыдоны бинонтæ æмæ хæстæджытæ...". Валентинæ Матвиенкойы ныхæстæм гæсгæ, уыцы бон уæлдай циндзинады мадзæлттæ нæ уыдзæн... Уæрæсейæгтæн цымæ цас ахсджиаг æмæ æвæстиатæй рахæссинаг уыд Дыккаг Дунеон хæсты фæуды бон, кæд æмæ Японы паддзахад йæ хотыхтæ кæй æрæвæрдта, йæ къухтæ кæй сдартта, уый тыххæй акт бафыста 1945 азы 2 сентябры?!

Нæ депутатты архайд зын бамбарæн у, кæд цæмæ, цавæр афон фæкоммæ уыдзысты, уый бæрæг нæу. Бæстæйæн, йæ адæмæн хъæугæдæр æмæ пайдайæгдæр цы у, уымæн сæм ис хи барæнтæ æмæ бæрцытæ. Æрмæст пенсион реформæ сфидар кæнын кæуылты у?! Æнæ бафилппайгæ нæй цæгатирыстойнаг депутатты лæмæгъдзинадæн дæр. Уæдæ ма хъуамæ 3 сентябры тыххæй кæй хъæлæс райхъуыстаид, цымæ ма цавæр цауты тыххæй зæгъдзысты сæ хуыздæр хъуыдытæ?! Уый хауы нæ интеллигенцимæ дæр, дзыллæйы зондахаст, хъуыды рæгъмæ рахæссыны æнæфыст хæс уыдоныл æвæрд ис.

Æхсызгон уыдис, РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг Битарты Вячеслав ацы хуыддæгмæ бæрнæнæй, æмбаргæйæ кæй акаст, уый. Æргомæй загъта, Цæгат Ирыстонæн кæддæриддæр 3 сентябр Беслæны æвирхъау фыдбæллæхы амæттæгты мысæн бон кæй уыдзæн, уый. Афтамæй равдыста нæ адæммæ иудзинад.

Æппæт бæстæ цы законты бындуртæм гæсгæ цæрдзæн æмæ цæры, размæ цы акты фæрцы цæудзæн, ахæмтыл кусын, фидар сæ кæнын хуымæтæг архайд схонæн дæр нæй. Уæдæ патриотон бындуртæ ма фæлæмæгъ кæныныл кæй сагъæс кæныныл бæстæйы уæлдæр законараджытæ, уым дæр аиппæй ницы ис. Æрхæсдзынæн дыууæ цауы: цалдæр азы размæ Германы Бундестады уæнгты раз раныхас кодта зындгонд уæрæсейаг фыссæг, æхсæнадон архайæг Даниил Гранин. Уæддæр карджын уыдис, йæ улæфт уыдис уæззау, йæ ныхас сындæг æмæ мынæг... Фæлæ, залы бындз куы атахтаид, уæд ын йæ базырты эмæлд фехъуыстаиккой...

Даниил Гранин дзырдта, Ленинграды цæрджытæ хæсты рæстæг цытæ бавзæрстой, уый тыххæй. Сылгоймагæн æххормагæй йæ иу сывæллон амард, сæвæрдта йæ балкыоныл, йæ иннæ сабийы аирвæзын кæныны хуыдымæ йын йæ буарæй лыг кодта хæйттæ, фыхта сæ... Йæ хъæбулы аирвæзын кодта... Ацы ныхæстæм хъусгæйæ, Бундестады депутаттæ сæ сæртæ æруагътой, цæстысыг зын бауромæн уыд... Фæстæдæр та, азтæ рацыдысты, афтæмæй уыцы трибунайы æрлæууыд уренгойæг хистæркъласон... Æрмæст уымæн йæ раныхас баст уыдис æнамонд, æнаххос æрыгон немыцаг салдаты хысмæтимæ. Йæ кæуындзæг йæ хуырымæ схæццæ, афтæмæй дзырдта, Сталинграды бын йæ мæлæт чи ссардта, æппындæр аххосджын нæ уæвгæйæ, уыцы немыцаджы тыххæй...

Патриотон бындуртæ рæстæгæй-рæстæгмæ, абон раст равджы дæ, дæ галиу æрфыг дæ нæ хæры, дæ бæстæйы историæ дæхæдæг дурæппарæн сараз, иуты дзы сис, иннæтæн аив фæлгонц ацамай, афтæмæйты нæ фæфидар кæныныл. Ахæм къудагонд историæ ахуыргæнæн чингуыты бындурыл цы фæсивæд хъомыл кæныныл, уыдон Гитлеры хысмæтыл дæр дæлгæмттæ кæндзысты... Цымæ нын уæд уымæй тæссаг нæу, æмæ кæддæр, искуы, Беслæны сывæллæтты цы лæгсырдтæ бацарæфтыд кодтой, уыдоны æнамонд хысмæттыл дæр исчитæ сæхи хæрдзысты, сæхи кæуыныæй мардзысты...

Цæмæй сомыхъом уæм...

Хи Фыдыбæстæйы, дам, пехуымпартæ нæй — ахæм ныхас нæм базад... Рагæй дæр уыцы зондыл хæст стæм, æмæ нæхи ахуыргæндтæ, хъуыддæг бындуронæй чи зоны, чи æмбары, уыдоны ныхас, уынаффæтæн, хатдзæгтæн аргъæнæг нæ ваййы. Цас раздæр Уæрæсе нефтимæ баст æфтиагтæй суæгъд уа, бюджеты бæркад экономикæйы æндæр къабæзтæй исын райдайа, уыйас рæвдзæр ацаудзысты хъуыддæгтæ. Æрмæстæр ахæм уавæрты уыдзæн куыстады рæзтыл, ног куысты бынаттыл, социалон-экономикон размæцыдыл, адамы æфтиагтыл дзураен. Ахæм хатдзæгтæ уæрæсейаг æхсæнады ссадз азæй фылдæр хъуысынц. Фæлæ дам хъусæг куы нæ уа, уæд та?!

Мæнæ, зæгъы, фæсарæйнаг бæстæтæй экономикон ныхмæлæудтытæ куы æвзарæм, уæд февналдзыстæм мидфæрæзтæй пайда кæнынмæ, хи продукциуадæджытæ нæм фылдæр фæзындзæн... Ахæм зæрдæвæрæнтæ бæргæ хъуысынц, хъуыддæгтæй та сæ æнцонæй нæ раиртасдзынæ. Цалынмæ нефты аргъ зæххыл нæ сæмбæлд, уæдмæ нæ бæстæйы разамынд къæрттæй цъула не 'ппæрста. Тæхуды, æмæ уæд та нæ бон, æппыффæстаг, къалостæ уадзын куы

тортæ" ныр дæр ма федералон хицаудзинады буц бынæттæ кæй ахсынц, уый уынаг, иртасæг нæй. Знон æнцонæй рынчындæттæ, поликлиникæтæ æхгæдтой, дохтырæн, медицинаон хотæн мызды бæрцыл бафтауыны адæргæй æгæнтæ кодтой, санитаркæты уый азарæй штатты хыгъдæй æддæмæ хастой — цымæ уыцы знаггад ничи уыдта?! Дохтырæй сæудæджергæнджытæ тыххæй куы аразай, æхца кусут, зæгъгæ, сæ куы домай, уæд сæм уый

æрмæстдæр 45 мин хъæуы, поселочы ис медицинон кусæндæттæ, кæд 17500 хъæуы æппындæр фелсырон-акушерон пункттæ нæй, 1000 хъæуы цæрджытæ та хæстæгдæр хъæуты æмæ горæтты медицинон кусæндæттæм фидаргонд не сты, уæд цымæ тынгдæр цы ран, цы хуызы фæрæстмæ оптимизаци?!

Реформатор уæвын, æвæцæгæн, махмæ уыйас зын нæу, уымæн æмæ та февналдтой, искуы, зæгъы, уый федтат, æмæ нæ хъæутæ, чысыл горæттæ æнæ медицинон кусджытæй аздадысты. Цæй, æмæ, дам, скæнæм программæ "Хъæуккаг дохтыр", "Хъæуккаг фелсыр", фыццаг ахъазæг фиддонтæ сын ратгæйæ, уавæр фæивдзæн. Æрбынæттон уыдзысты, адæм дæр æдыхст цард кæндзысты... Тынг хорз, фæлæ æмхуызонæй сæ бынæтты куы уыдысты, æрмæстдæр сæ хыгдарын нæ хъуыд, кæд уæ æнтыст, уæд сын аккаг мызд скæн, æмæ уый адыл хъуыддæг йæхи амыдтаид дарддæр.

Нæ бæстæйы æрмæстдæр паддзахадон корпорацийы æнтысджын разамонджытыл тыхсынц, бонмæ, дам, сæ мызд æртæ миллион сомæй къаддæр куы уа, уæд, дам, фæсарæнтæ с а р æ н т æ м алидæдзысты, кæм ма нын уыдзæн ахæмæ. Дуг цæхгæр фæивта, ахсджиаг нын ардыгæй фæстæмæ цы суыдзæн, цавæр фæткмæ гæсгæ цæрдзыстæм, уый бæрæг нæу. Цы æвирхъау низ фæзынд, уый фæстаг кæй нæу, ууыл дзурынц дунейы зындгонддæр аналитиктæ, ахуыргæндтæ. Æнæмæнæг, æмхуызонæй зонæм, Уæрæсейы Президент Владимир Путины уынаффæтæй регионтæ стыр æххуыс райстой, паддзахадон æмвæзады бирæ мадзæлттæ конд цæуы, цæмæй пандемийы рæстæг адæм, экономикæ ма фæцудой.

Уыцы æххуыс æрвыст у, абон рынчынты чи ирвæзын кæны, цард æмæ мæлæты 'хсæн йæ риуы æмбæрц чи бацды, уыцы дохтырæн дæр. Æвæцæгæн, ралæууыд, дæсгай азты æнæрхъуыдыæ цы дуртæ зывытт кодтам, уыдон æмбырд кæныны рæстæг...

Цалынмæ Китай ног хæцгæннызы уацарæй нæ фæуæгъд, уæдмæ низæй бахизынаг хъæугæ маскæтæ æмæ уæлæдæрæс хуымац нæ бон никæцæй уыд балхæнын. Æцæгдæр тæссаг уавæр ралæууыд, уый æнхъæлчи уыд, æмæ нæ афтæ æрыздæхдзæн, афтæ нын нæ фæндтæ æмæ цард ныззыгъуымæтæ кæндзæн... Уыймæ, дунейыл анхъæвзгæйæ... Махæй фылдæр, дам, цæрджыты нымæцмæ гæсгæ дохтырæ иунæг бæстæйы дæр нæй, уæдæ, дам, рынчынтæн цас сынтæджытæ — бынæттæ дарæм, уыдон дæр сты æнæхъуаджы, хæрдзтæ домынц. Хъуамæ, дам, рынчындæттæ сæхæдæг æхца кусой, лæггæдтæ кæнут æмæ æхца кусут, уæхи дарут... Цыма æрзæткъахджытæн æвæрдтой хæстæ, афтæ додой фæкодтой дохтырæм. Уыдон дын Уæрæсейы ног экономикон домæнтæ...

Уартæ кæддæр, 70-80 азы размæ, Советон Цæдисы разамонæг Иосиф Сталин цы æнæраст хуыддæгтæ скодта, уыдон иртасынц цалдæргай институттæ, фæлæ нæ цæстыты раз кардимæ æнæниздзинад хъахъхъæнынад чи ныккæрдихтæ кодта, оптимизацийы бындурыл æй чи ныппырх кодта, уыцы "реформа-

фæстæ Гиппократы ардбахæрдæй куыд ис сидæн?! Иу рæстæг Туркимæ нæ политикон ахастытæ куы фехæлдысты, уæд къуырцзæвæны бахауд нæ автопромышленност, машинæтæн хъæугæ 1800 алыхуызон хайы æлхæнæм уыцы бæстæйæ. Уæд заводтæ сæ архайд баурæдтой, цалынмæ ногæй ахастытæ нæ фæфæлмæндæр сты, уæдмæ. Дæ бæстæйы, йæ адамы хæртзыл куы мæт кæнай, уæд хъуамæ æдзухдæр уай къæрцхъус. Рæстæг ивы, карздæр кæныныл йæ æууæлтæ — дæ архайд ноджы фæкарздæр кæн. Дæхимæ, дæ рæбыны цы ис, æрмæстдæр уымæй дæ уæндон, ныфсджын æмæ сомыхъом...

Цы бындурты хицау стæм, уыдон ныппырх кæнынæн бирæ нæ хъæуы. Æрæджы иу æмбырды Уæрæсейы Хицауады Сæрдары хæдивæг Татьяна Голикова сфæрæзта, ома, дам, нæ бæстæйы регионтæй кæцыдæрты æнæниздзинад хъахъхъæнынады оптимизаци нæ фæрæстмæ. Аивадон киноны, æндæр цы?! Кæд ма Уæрæсейы 130 мин хъæуæй

Фарс бацæттæ кодта БУТАТЫ Эльзæ